

Z ekologią w tle

Święto drzewa

Pomarańcze, złoto i brąz, jak sięgnąć wzrokiem, wszędzie otacza nas koloryt jesiennych barw.

W tej szerokości geograficznej, w słoneczne dni drzewa zachwycają nas swoją szatą. Częściej zwracamy na nie uwagę, myśląc z żalem o minionym lecie. Właśnie o tej porze roku, od 2003 Klub Gaja organizuje akcję sadzenia drzew w ramach tzw. **Święta Drzewa**. Jest jedna z wielu inicjatyw, programu edukacji ekologicznej, który od 2007 roku jest częścią ogólnoswiatowej akcji zainicjowanej przez Program Narodów Zjednoczonych do spraw Ochrony Środowiska (UNEP) pt. „Miliard Drzew” („Billion Tree Campaign”).

Celem programu jest edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatu na Ziemi. Od 12 lat Święto Drzewa przyczynia się do podejmowania różnych inicjatyw lokalnych takich jak: sadzenie drzew, zakładanie ogrodów, otaczanie opieką starych drzew, organizowanie festynów, wycieczek, konkursów i zbiórek makulatury. Przykładem są akcje: konkurs pt. Drzewo Roku, konkurs Czarodziejskiego Drzewa, akcja Zbieraj makulaturę, ratuj konie. Jak podaje Klub Gaja dzięki zaangażowaniu ponad 600 000 osób zostało posadzonych już ponad 740 000 drzew i zebrano ponad 3500 ton makulatury.

Sadzenie drzew jest jednym z najbardziej opłacalnych, skutecznych i prostych sposobów przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Drzewa i lasy to niezbędne narzędzia regulacji klimatu. Pochłaniają dwutlenek węgla, spowalniają spływ wód powierzchniowych. Święto Drzewa to nie tylko jednorazowa akcja sadzenia drzew 10 października. To wiele różnorodnych działań, przygotowanych i prowadzonych przez wiele dni, a nawet miesięcy np. sadzenie drzew przy współpracy z nadleśnictwami, zakładanie czy upiększanie zieleńców, skwerów, parków, ogrodów przyszkolnych, sadzenie drzew w intencji pokoju.

Opracowanie: Wiktoria Szysz

Akcja Święto drzewa to również dobra okazja do organizacji wycieczek, spacerów po lesie i terenach zielonych, prowadzenia rozmów i dyskusji ze specjalistami na temat roli drzew w życiu ludzi, zwierząt i naszej planety, organizacja konkursów krajoznawczych, historycznych, które w jakikolwiek sposób odnoszą się do drzew.

Ziemia jest naszym wspólnym domem, o który możemy zadbać tylko my sami, nikt inny za nas tego nie zrobi.

Ty również możesz wystąpić z inicjatywą, która pomoże środowisku. Poproś nauczyciela o pomoc, w zorganizowaniu ciekawego przedsięwzięcia!

Konieczniesz zajrzyj na stronę
 [http://swietodrzewa.pl/?page_id=6]

Early-morning

werner22brigitte

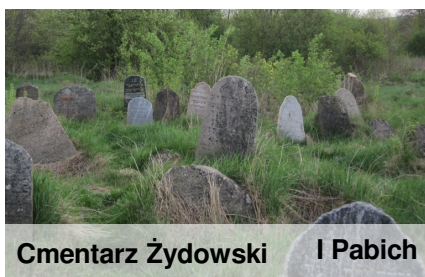

wiki

wikipedia

On All Hallows' Eve Ashim Salam

Cmentarz Żydowski I Pabich

Zaduszki

W pierwszy dzień listopada większość Polaków wyrusza na groby swoich bliskich, pokonując nawet znaczne odległości, by zapalić znicz lub postawić kwiatek, które mają świadczyć o pamięci po zmarłych.

Tymczasem należy pamiętać, że 1 listopada jest Dniem Wszystkich Świętych, tych znanych i tych nieznanymi, których życie nacechowane było świętością. Natomiast święto zmarłych w kościele katolickim obchodzone jest drugiego listopada.

W pierwszych wiekach Chrześcijaństwa było to święto wszystkich męczenników, którzy oddali swe życia za wiarę. Początkowo obchodzone było 1-go maja, a od VIII wieku zostało przeniesione na 1-go listopada.

Kult zmarłych w różnych religiach i różnych częściach świata.

Kiedy spojrzemy na mapę świata zobaczymy szereg regionów, w których religia i tradycja w inny od naszego sposób, ukształtowała kult zmarłych oraz związane z tym obrzędy.

W tym samym czasie co u nas pamiętkę o zmarłych i Świętych Pańskich obchodzi się **w Kościele Ewangelicko-Augsburskim.**

Nasi sąsiedzi z prawosławnej cerkwi świętych wspominają w pierwszą niedzielę po Pięćdziesiątnicy, a zmarłych w każdą sobotę oraz w Radonicę – drugi wtorek po Zmartwychwstaniu. Wierni procesyjnie obchodzą wówczas cmentarze, śpiewając paschalne hymny i litanie, na grobach zaś pozostawiają pisanki oraz poświęcone pokarmy.

W judaizmie nie ma jednego, określonego dnia, w którym odmawia się modlitwy za wszystkich zmarłych przodków. Należy odwiedzić grób bliskiej osoby: gdy spotka kogoś nieszczęście, także siódmego, trzydziestego dnia i w rok po pogrzebie; w dni pamięci o tragediach ludu Izraela.

W islamie nie ma świąt ku czci zmarłych i nie ma kultu świętych.

Groby muzułmanów powinny być bardzo skromne. W tradycji muzułmańskiej nie ma zwyczaju ozdabiania ich kwiatami. Nie zapala się także lampek i świec. Odwiedzanie grobów ma bardziej przypominać o własnej śmierci niż wyrażać pamięć o zmarłych.

W hinduizmie nie przywiązuje się do ciał zmarłych zbytnej uwagi. Cieleśne szczątki po spaleniu oddaje się we władanie dwóch żywiołów - ognia i wody. Jedynymi osobami, o których urodzinach i śmierci się pamięta, są duchowi przewodnicy (guru) i święci, którzy dzięki życiu przepelnionemu doskonałością, osiągnęli duchowy ideał Hinduizmu.

Podobnie jest w buddyzmie.

Na różnych kontynentach świata

Azja - Japońskie święto ku czci dusz zmarłych odbywa się, w połowie lipca lub sierpnia. U progów domów Japończycy ustawiają latarnie tzw. "mukaebi". W wielu miastach na ulicach i przed świątyniami odbywają się rytualne tańce Bon-Odori. Dni te nie są to wolne od pracy, ale wielu Japończyków bierze urlop i udaje się w rodzinne strony. **Ameryka Północna** - hucznie obchodzi się 2-go listopada **w Meksyku i Ameryce Środkowej**. Ludzie śpiewają i tańczą na ulicach przystrojonych w trupie czaszki i szkielety. W domu na cześć zmarłych buduje się ołtarze, na których umieszcza przysmaki. Przed portretami zmarłych zapala się także woskowe świece. Rodzina uczując spożywa tradycyjne cukrowe czaszki oraz tzw. chleb zmarłych. W podobnej atmosferze obchodzi się to święto w Stanach Zjednoczonych, tzw. Halloween, który rozpowszechnił się również w Europie Zachodniej.

Opracowała: Iwona Pabich oraz Weronika Sędzimirz

Źródła:

<http://stacjaczestochowa.info/>

kultura/?action=article_show&idArticle=38

<http://www.fundacja4wyznan.pl/>

[n/prawoslawny-kult-wszystkich-swietych-oraz-wiernych-zmarlych/](http://prawoslawny-kult-wszystkich-swietych-oraz-wiernych-zmarlych/)

<http://www.polskatimes.pl/>

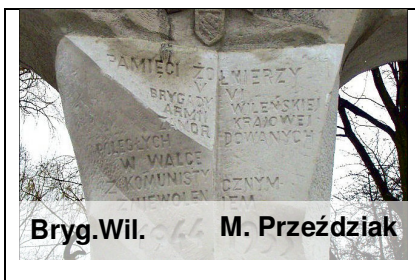
Pomniki przeszłości w naszym mieście

Sybirakom M. Przeździak

Nauczycielom M. Przeździak

Bryg. Wil. M. Przeździak

Iganie Iwona Pabich

Miesiąc listopad, jest dobrym czasem, by lekcji historii uczyć się z pomników oraz tablic, których obecność podkreślają w tym czasie kwiaty oraz płonące pod nimi znicze.

Zapraszamy na wirtualny spacer po ciekawych miejscach, związanych z naszym miastem.

Naszą wędrowkę rozpoczniemy od dzielnicy Nowe Siedlce i Placu Wolności, na którym okazałe prezentuje się Pomnik Wolności. Swojej świetności doczekał się dopiero w 2010 r. Po 69 latach nieobecności został odbudowany i uroczystie odsłonięty. (Patrz: <http://www.siedlce-zwiedzanie.pl/pomnik003.htm>)

Z Nowych Siedlec kierujemy się w stronę parku i ul. Konarskiego. Tu, na frontowej ścianie Liceum im. H. S. Żółkiewskiego umieszczono dwie tablice poświęcone **ofiaram wojny 1939-1945** oraz **żołnierzom AK obwodu Siedlce**. Następne obiekty znajdziemy na budynku poczty. Najpierw dostrzeżemy tablicę poświęconą **urzędnikom poczty i telekomunikacji uczestnikom walki w latach 1939-1944**, a na przyległym do poczty budynku zauważymy tablice poświęcone **pomordowanym żołnierzom Armii Krajowej, ofiarom UB z lat 1944-1956r.**

Po drugiej stronie ulicy, w kościele św. Stanisława znajdziemy również wiele pamiątkowych tablic. Po wyjściu ze świątyni, zwrócimy uwagę na postument z podobizną **Tadeusza Kościuszki**. Pomnik został wzniesiony dla upamiętnienia, jego dwukrotnego pobytu w Siedlcach w 1794r. Nieco dalej, na wysokości biblioteki publicznej **pomnik żołnierzom Armii Krajowej** i kilka kroków dalej pomnik ku czci **rozstrzelanych przez hitlerowców 17.12.1943r.** Kolejnym punktem naszej wędrowki będzie stojący na uboczu, **pomnik ku czci Żydów** wywożonych z tego miejsca do obozów zagłady. Rozległy teren, na którym obecnie się znajduje, był w okresie wojny, gettem żydowskim.

[Obejrzyj **omawiane pomniki** na <http://www.siedlce-zwiedzanie.pl/pomniki.htm>

R.N.

Kolejnym punktem spaceru może być kościół garnizonowy, w którym znajdziemy wiele tablic upamiętniających ważne wydarzenia historyczne. Następna pamiątka znajduje się na ul. Sienkiewicza, na budynku Ośrodka Specjalnego im. Grzegorzewskiej. Zobaczymy tu tablicę upamiętniającą pobyt Józefa Piłsudskiego w 1920r. Dalej można cofnąć się do ulicy Kilińskiego i pomaszerować w kierunku dworca kolejowego. Tuż przy budynku dostrzeżemy pomnik ku czci poległych kolejarzy. Spod budynku PKP możemy wrócić ulicą Armii Krajowej do centrum. Po drodze mijamy dwa ważne pomniki. Pierwszy, na tyłach budynku dworca autobusowego, drewniany krzyż poświęcony Pantaleonowi Potockiemu, dowódcy grupy powstańczej z 1918r., drugi na ulicy Armii Krajowej ku czci rozstrzelanych przez hitlerowców w publicznej egzekucji. Naszą wędrowkę zakończymy na Skwerze, Niepodległości, gdzie znajdziemy Pomnik Józefa Piłsudskiego. Zapraszamy na wirtualne zwiedzanie <http://www.siedlce-zwiedzanie.pl/pomniki.htm>.

Mędrca szkiełko i oko

Dlaczego jesienią drzewa gubią liście?

Drzewa liściaste zrzucają liście, ponieważ w zimie jest za mało światła do przeprowadzania fotosyntezy, dzięki czemu chlorofil zanika a na jego miejsce pojawia się ksantofil (barwnik żółty). Roślina zatrzymuje wodę w korzeniach i innych tkankach. Kiedy liść nie ma wody i jest nieodżywiony substancjami organicznymi (ustało przewodnictwo wody do liści) obumiera i spada.

Drzewa traktują zimę jako okres spoczynku i wstrzymują procesy życiowe, dochodzi do wycofania wody z liści, które w efekcie obumierają.

Drzewa iglaste należą do nagonasiennych, inaczej mówiąc, niezrzucające igieł na zimę. Są dobrze przystosowane do zimniejszych klimatów, ponieważ, zredukowane liście - igły - pokryte są grubą warstwą skórki i substancji woskowej zabezpieczając je przed niskimi temperaturami, woda zaś jest z nich na okres zimy odprowadzana, by podczas mrozów nie doprowadzić do zamrożenia i rozsądzenia igły. Jedynym wyjątkiem drzewa iglastego, które zrzuca igły jest modrzew.

Opracowały: Martyna Uziębło i Martyna Charuta.

Dlaczego deszcz pachnie?

Zanim deszcz uderzy o ziemię, jego krople składają się praktycznie tylko z wody. Z tego powodu nie mają zapachu. Jednak gdy już opadną i połączą się z tym co znajduje się na powierzchni - glebą i kurzem - uwalniany jest świeży, słodki zapach. Ten zapach ma swoją nazwę - „petrichor”. Pochodzi ona z greckich słów: „petra”, oznaczającego „kamień” oraz „ichor”, które odnosi się do płynu. W wodzie deszczowej występuje ditlenek węgla, ponieważ znajduje się on w atmosferze. Rozpuszcza się on w kroplach wody, a następnie utlenia do kwasu siarkowego (VI). Przyjmuje się że deszcz wolny od zanieczyszczeń ma pH 5,7.

Autor: Natalia Porębska i Zofia Gołąbek

Fall-foliage

condesign

Owoc jesieni

Dynia - bardzo zdrowe i smaczne pożywienie. Ma tylko 28 kcal w 10 gramach, jest bogata w wiele witamin, takich jak B-karoten, witaminy z grupy B oraz w potas. Jeśli masz problemy ze swoją wagą to dynia jest idealna dla Ciebie, gdyż wspomaga odchudzanie. Ponadto leczy nadciśnienie i odkwasza organizm, wzmacnia też układ odpornościowy.

Pestki dyni także mają ważne wartości - zawierają wiele magnezu, fosforu, manganu, cynku, który bardzo dobrze wpływa na cerę (rozjaśnia ją, pomaga w gojeniu się ran), dlatego powinniśmy je jeść jak najczęściej.

Przepisy z dynią w roli głównej możecie znaleźć tutaj:

<http://www.kwestiasmaku.com/>

...warzywo to ma też inne zastosowanie, albowiem jest symbolem obchodzonego coraz liczniej przez Polaków - Halloween. Stosuje się je jako dekoracje, poprzez wycinanie w niej grymasów twarzy.

Autorka: Natalia Porębska